

Załącznik
do Zarządzenia Nr 96
Starosty Piłskiego
z dnia 28 grudnia 2022 r.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

BUDYNEK ADMINISTRACYJNO-BIUROWY

ul. Bydgoska 11

89-300 Wyrzysk

OPRACOWAŁ:

ZDZISŁAW BONIKOWSKI

Inspektor Ochrony Przeciwpożarowej

Upr. Nr SIOPA/53/2021/1/8

Bonikowski
mgr inż. Zdzisław Bonikowski

tel. 602 601 906

ZATWIERDZIŁ:

STAROSTA PIŁSKI

Eligiusz Komarowski

SPIS TREŚCI**WSTĘP**

1. Podstawa formalna opracowania.....	3
2. Przedmiot opracowania i podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przeciwpożarowej	4
3. Zakres opracowania	7
4. Dane wyjściowe	9
5. Akty prawne.....	9

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO**DLA BUDYNKU ADMINISTRACYJNO-BIUROWEGO W WYRZYSKU**

1. Charakterystyczne dla danych obiektów potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania	10
1.1. Klasyfikacja pożarowo- techniczna obiektu	10
1.2. Potencjalne źródła powstania pożaru.....	14
1.3. Drogi rozprzestrzeniania pożaru	15
1.4. Zagrożenie życia i ludzi.....	15
2. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru.....	17
3. Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym	20
4. Wyposażenie i rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego	23
5. Organizacja i sposoby ewakuacji.....	30
5.1. Zasady organizacji akcji ewakuacyjnej	30
5.2. Sposoby prowadzenia ewakuacji ludzi	32
5.3. Ewakuacja mienia.....	34
6. Zasady postępowania na wypadek powstania pożaru	35
6.1. Zasady alarmowania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i innych instytucji uczestniczących w akcji ratowniczo – gaśniczych	35
6.2. Zasady postępowania pracowników obiektu do czasu przybycia jednostek ratowniczo – gaśniczych oraz zasady współdziałania z kierującym akcją ratowniczą	36
6.3. Zabezpieczenie pogorzelniska	37
7. Podstawowe zadania, obowiązki pracowników z zakresu ochrony przeciwpożarowej.....	38
7.1. Postanowienia ogólne	38
7.2. Zadania i obowiązki Kierowników komórek organizacyjnych	38
7.3. Zadania i obowiązki koordynatora ds. ewakuacji.....	39
7.4. Obowiązki konserwatora	40
7.5. Obowiązki wszystkich pracowników niezależnie od zajmowanych stanowisk i wykonywanych funkcji.....	40
7.6. Odpowiedzialność służbowa i karna za nie przestrzeganie przepisów p. pożarowych	41
8. Organizacja i zasady zaznajomienia pracowników z postanowieniami instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi.....	42
9. Informacje końcowe.....	45

DODATKI:**PROJEKT ZARZĄDZENIA**

Załącznik nr 1 – zabezpieczenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
 Załącznik nr 2 – sprawozdanie z ćwiczenia ewakuacyjnego,
 Załącznik nr 3 – oświadczenie pracownika,
 Załącznik nr 4 – plan działań ewakuacyjnych,
 Załącznik nr 5 – wykaz znaków ewakuacyjnych i ppoż.,
 Ksero zaświadczenia,
 Schemat terenu,
 Schematy ewakuacji poszczególnych kondygnacji budynku.

WSTĘP

1. Podstawa formalna opracowania

Ochrona przeciwpożarowa jest to prawem przewidziane działanie, zmierzające do ochrony trzech wartości : życia, zdrowia ludzkiego i mienia przed działaniem pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia – katastrofy technicznej, katastrofy chemicznej, katastrofy ekologicznej.

W myśl art. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej :

„Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem (...); poprzez : zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru (...).”

Bezpieczeństwo pożarowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz. 719) rozumiane jest jako: **„stan eliminujący zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi uzyskiwany przez funkcjonowanie systemu norm prawnych i technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego oraz prowadzonych działań zapobiegawczych przed pożarem”**.

§ 6.1. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, zawierającą:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
  - powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
  - odległości od obiektów sąsiadujących,
  - parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
  - występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,

- kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
- lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
- podziału obiektu na strefy pożarowe,
- warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
- miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- wskazania dojeżdżać do dźwigów dla ekip ratowniczych,
- hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
- dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;

9) wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, zobowiązany jest w szczególności :

- przestrzegać przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażać budynek w sprzęt ratowniczy i gaśniczy oraz środki gaśnicze,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek do prowadzenia akcji ratowniczej, ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru.

Stosowanie tych wymagań w praktyce, zarówno w sferze organizacyjnej, jak i technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz działań o charakterze porządkowym, wymaga określenia przez właściciela i zarządcę obiektów, zadań i odpowiedzialności poszczególnych pracowników, stosownie do podziału kompetencji.

Zatem optymalne określenie wymagań organizacyjnych, technicznych i porządkowych dla obiektów – stanowi rękojmię bezpieczeństwa osób przebywających w obiektach i dobrze przygotowuje do prowadzenia akcji ratowniczo – gaśniczej przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej.

2. Przedmiot opracowania i podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przeciwpożarowej

Opracowanie pod nazwą „Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” dla budynku administracyjno-biurowego w Wyrzysku obejmuje: opis potencjalnych źródeł powstania pożaru, zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru, organizację i sposoby ewakuacji oraz zasady postępowania na wypadek powstania pożaru.

Ochrona przeciwpożarowa - realizacja przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia, życia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Pożar - to niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne.

Inne miejscowe zagrożenia - to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia.

Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia - to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Działania ratownicze - to każda czynność podjęta w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Bezpieczeństwo pożarowe - to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych.

Kategoria zagrożenia ludzi –to kwalifikacja budynku, jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcję:

ZL I – budynki zawierające pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się.

ZL II – przeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, takie jak szpitale, żłobki, przedszkola, domy dla osób starszych,

ZL III – budynki użyteczności publicznej niezakwalifikowane do ZL I i ZL II,

ZL IV – budynki mieszkalne,

ZL V – budynki zamieszkania zbiorowego niezakwalifikowane do ZL I i ZL II.

Teren przyległy - to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określonej w przepisach techniczno – budowlanych.

Techniczne środki zabezpieczeń przeciwpożarowych - to urządzenia, sprzęt, instalacje lub rozwiązania budowlane służące zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożarów.

Stale urządzenia gaśnicze - to urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w układ przechowywania i podawania środka gaśniczego, uruchamiane automatycznie we wczesnej fazie rozwoju pożaru.

Urządzenia do usuwania dymów lub gazów pożarowych - to urządzenie montowane w górnych częściach pomieszczeń, uruchamiane w przypadku nagromadzenia się gorących gazów i dymów pożarowych w celu ich odprowadzenia drogą wentylacji naturalnej lub wymuszonej.

Sprzęt i urządzenia ratownicze - to przedmioty, narzędzia, maszyny i urządzenia na stałe związane z budynkiem, obiektem lub terenem, uruchamiane lub wykorzystywane do ratowania ludzi i mienia w warunkach pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Przeciwożarowy wyłącznik prądu - to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru.

Odporność ogniowa – jest to zdolność konstrukcji lub elementu budynku poddanego działaniu znormalizowanych warunków fizycznych do spełnienia w określonym czasie wymagań dotyczących nośności ogniowej i/ lub izolacyjności ogniowej i/ lub szczelności ogniowej oraz innych wymaganych właściwości.

Klasa odporności pożarowej budynku – jest to symbol, któremu przyporządkowano wymagania dotyczące właściwości materiałów i elementów budynku.

Stopień rozprzestrzeniania ognia – jest to umowna klasyfikacja elementu budowli ze względu na zachowanie się badanej próbki w znormalizowanych warunkach.

Strefa pożarowa – jest to przestrzeń wydzielona w taki sposób, aby w określonym czasie pożar nie przeniósł się na zewnątrz lub do wewnątrz wydzielonej przestrzeni.

Oddzielenie przeciwożarowe – element konstrukcji budynku (ściana, strop) wydzielający strefę pożarową.

Warunki ewakuacji - to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Dojście ewakuacyjne – jest to droga od wyjścia z pomieszczenia na drogę ewakuacyjną do wyjścia na zewnątrz budynku albo do drzwi klatki schodowej.

Przeście ewakuacyjne – nie wydzielona fizycznie droga, jaką należy przebyć, aby opuścić pomieszczenie.

Materiały niebezpieczne pożarowo – gazy palne, ciecze palne o temp. zapłonu poniżej 55 °C, materiały samorzutnie zapalające się na powietrzu, materiały wybuchowe i pirotechniczne, materiały mające skłonność do samozapalenia i inne materiały jeśli powodują powstanie pożaru.

Ciecz palna - to ciecz o temperaturze zapłonu do 100°C.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym – prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem.

Zagrożenie wybuchem – możliwość tworzenia przez palne gazy, pary palnych cieczy, pyły lub włókna palnych ciał stałych, w różnych warunkach, mieszanin z powietrzem, które pod wpływem czynnika inicjującego zapłon wybuchają, czyli ulegają gwałtownemu spalaniu połączonemu ze wzrostem ciśnienia.

Strefa zagrożenia wybuchem – przestrzeń, w której może występować mieszanina wybuchowa substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.

Wybuch – gwałtowna reakcja utleniania lub rozkładu wywołująca wzrost ciśnienia.

Dolna granica wybuchowości – najniższe stężenie łatwopalnej substancji w powietrzu, przy którym może już nastąpić wybuch.

Górna granica wybuchowości – najwyższe stężenie łatwopalnej substancji w powietrzu, przy którym może jeszcze nastąpić wybuch.

Mieszanina wybuchowa – mieszanina paliwa rozdrobnionego w fazie gazowej i gazowego utleniacza, w której wybuch może rozprzestrzenić się po nastąpieniu zapłonu. Jeżeli utleniacz jest powietrzem w warunkach atmosferycznych - stosuje się termin atmosfera wybuchowa.

Atmosfera wybuchowa – mieszanina z powietrzem, w warunkach atmosferycznych, substancji łatwopalnych w formie gazu, opary, pyły, włókna, które po zapłonie, utrzymują się samodzielnie i rozchodzą pod postacią płomienia.

Wybuch gazu – mieszanina z powietrzem, w warunkach atmosferycznych, substancji palnych w postaci gazu lub pary, które po zapłonie utrzymują się samodzielnie i rozchodzą pod postacią płomienia.

Pomieszczenie zagrożone wybuchem – pomieszczenie, w którym może się wytworzyć mieszanina wybuchowa, powstała z wydzielającej się takiej ilości palnych gazów, par, mgieł lub pyłów, której wybuch mógłby spowodować przyrost ciśnienia w tym pomieszczeniu przekraczający 5 kPa.

Kierownik PUP / Wydziału Komunikacji / Biura Geodezji – zarządca części obiektu użytkowanego przez poszczególne komórki organizacyjne (lub osoba wyznaczona pod nieobecność lub inna wskazana osoba).

Koordinator działań ratowniczych – wyznaczona osoba w poszczególnych częściach obiektu odpowiadająca za ewakuację osób w sytuacji zagrożenia.

3. Zakres opracowania i obowiązywania instrukcji

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat, z wyjątkiem budynków mieszkalnych jednorodzinnych:

- 1) utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej;
- 2) wyposażają obiekty w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi;
- 3) umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych;
- 4) oznakowują znakami zgodnymi z Polskimi Normami:
  - a) drogi i wyjścia ewakuacyjne z wyłączeniem budynków mieszkalnych oraz pomieszczenia, w których zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi są wymagane co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
  - b) miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
  - c) miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,

- d) miejsca usytuowania nasady umożliwiającej zasilanie instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- e) pomieszczenia i tereny z materiałami niebezpiecznymi pożarowo,
- f) drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami ucieczkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
- g) dźwigi dla straży pożarnej,
- h) przeciwpożarowe zbiorniki wodne, zbiorniki technologiczne stanowiące uzupełniające źródło wody do celów przeciwpożarowych, punkty poboru wody, stanowiska czerpania wody,
- i) drzwi przeciwpożarowe,
- j) drogi pożarowe,
- k) miejsca zakwalifikowane jako strefy zagrożenia wybuchem.

Budynek administracyjno-biurowy w Wyrzysku (zwany w dalszej części instrukcji obiektem), ze względu na prowadzoną działalność, wiążącą się w poszczególnych częściach z podziałem na wykonywane zadania oraz przebywaniem w nich osób niezwiązanych na stałe z wykonywanymi czynnościami, jest obiektem, w którym szczególnie nacisk położyć należy na prawidłowe warunki, sposób ogłaszania i prowadzenia ewakuacji oraz zapobieganiu powstaniu pożaru i innego miejscowego zagrożenia. W związku z tym właściciel, zarządca lub użytkownik winien dołożyć wszelkich starań, by wyeliminować wszystkie potencjalne możliwości powstania pożaru i przygotować obiekt do prowadzenia ewentualnej ewakuacji i działań ratowniczo-gaśniczych.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko oraz osoby przebywające w obiekcie. Wzór oświadczenia pracownika o zapoznaniu się z postanowieniami instrukcji stanowi **załącznik nr 3**. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji osoby potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które powinno być włączone do akt osobowych pracownika oraz potwierdzone w wykazie **załącznika nr 3**. Postanowienia instrukcji obowiązują również firmy i ich pracowników wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie obiektu związane z pracami pożarowo niebezpiecznymi opisanymi w **rozdziale 3**. Umowa o powierzeniu ww. prac w obiekcie musi zobowiązywać wykonawców do przestrzegania ustaleń wynikających z treści instrukcji. Obowiązek zapoznania tych podmiotów z przepisami przeciwpożarowymi obowiązującymi w obiekcie oraz dopilnowanie ich przestrzegania spoczywa na osobach zawierających umowy z tymi osobami (firmami) lub pracowników obiektu w obecności, których osoby te przebywają na jej terenie. Wykonawcy zobowiązani są zapoznać z treścią instrukcji swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie do wiadomości jej postanowień własnoręcznym podpisem. Postanowienia instrukcji obowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujących jakiegokolwiek prace na terenie obiektu. Umowa o powierzenie prac lub najmu części obiektu musi zobowiązywać wykonawców (najemców) do przestrzegania ustaleń wynikających z treści instrukcji. Wykonawcy (najemcy) ponadto zobowiązani są zapoznać z treścią instrukcji swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie do wiadomości jej postanowień własnoręcznym

podpisem. Właściciel/zarządca/kierujący lub osoba przez niego wyznaczona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców w zakresie realizacji w/w ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień instrukcji. Za realizację zadań określonych w niniejszej instrukcji oraz za przestrzeganie podanych w niej zasad postępowania odpowiedzialni są wszyscy pracownicy.

4. Dane wyjściowe

- 1) Książka obiektu budowlanego,
- 2) Wizja lokalna na terenie obiektu,
- 3) Informacje udzielone przez kierowników poszczególnych komórek organizacyjnych działających na terenie obiektu (Kierownika PUP, Wydziału Komunikacji, Wydziału Geodezji).

5. Akty prawne

- 1) Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351 ze zmianami);
- 2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz. 719).
- 3) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 124, poz. 1030);
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 ze zmianami);
- 5) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 października 2005 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej i osób wykonujących czynności z zakresu ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 215, poz. 1823);
- 6) PN-92/01256/01 – Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa;
- 7) PN-92/01256/02 – Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO DLA BUDYNKU ADMINISTRACYJNO-BIUROWEGO W WYRZYSKU

1. Charakterystyczne dla danych obiektów potencjalne źródła powstania pożaru i drogi jego rozprzestrzeniania

1.1. Klasyfikacja pożarowo - techniczna obiektu

Budynek administracyjno-biurowy w Wyrzysku zlokalizowany jest pod adresem: ul. Bydgoska 11, 89-300 Wyrzysk, na działce oznaczonej numerem geodezyjnym nr 418/1.

W budynku realizowane są zadania następujących jednostek organizacyjnych:

- w części piwnicznej pomieszczenia techniczne, kotłownia, magazyny i pomieszczenia składowania dokumentacji jednostek organizacyjnych,
- w części parterowej: Wydział Komunikacji i Wydział Geodezji,
- w części I piętra: Powiatowy Urząd Pracy.

1. Wymiary budynku:

- a) pow. zabudowy – 334,55 m²,
- b) pow. użytkowa – 469,66 m²,
- c) kubatura – 1955,00 m³,
- d) ilość kondygnacji nadziemnych – 2,
- e) ilość kondygnacji podziemnych – 1.

2. Konstrukcja budynku:

Budynek to obiekt wolnostojący trzykondygnacyjny (z poddaszem użytkowym), podpiwniczony. Obiekt wykorzystywany jest jako budynek administracyjno-biurowy. Budynek wykonany jest z materiałów tradycyjnych:

- a) ławy fundamentowe żelbetowe,
- b) ściany fundamentowe z cegły i bloczków betonowych M-6,
- c) ściany piwnic murowane z cegły,
- d) strop nad piwnicą, parterem, piętrem ceramiczny,
- e) ściany nadziemia z cegły i bloczków betonu komórkowego grub. 38 cm,
- f) ściany działowe z cegły pełnej i dziurawki grub. 6,5 i 12 cm,
- g) schody wewnętrzne wylewane żelbetowe wyłożone płytkami gres,
- h) więźba dachowa drewniana płatwiowo-kleszczowa, kształt dachu mansardowy,
- i) Pokrycie dachówką ceramiczną karpiówką oraz blachą płaską.

Zagospodarowanie budynku:

- a) kondygnacja podziemna – kotłownia, magazyn oleju opałowego, pomieszczenia techniczne, pomieszczenia składowania akt;
- b) parter – pomieszczenia biurowe, sanitarne, serwer,
- c) piętro – pomieszczenia biurowe, sanitarne, serwer.
- d) Maksymalna ilość osób przebywających w budynku:
  - piwnica – brak osób na stałe przebywających na tej kondygnacji (ewentualny pobyt czasowy na czas wykonywania zadania),
  - parter – pracownicy 8 osób + osoby przebywające jako interesanci,
  - piętro – pracownicy 10 osób + osoby przebywające jako interesanci.
- e) Kategoria zagrożenia ludzi – **ZLIII** (dla całości obiektu przyjęte zostało **ZLIII**, jednak występuje pomieszczenie **PM < 500 MJ/m²** pomieszczenie kotłowni i magazynu paliw),
- f) Rodzaj i ilość materiałów niebezpiecznych pożarowo – w omawianym budynku występuje magazyn oleju opałowego (2 zbiorniki po 2000 litrów).

3. Klatki schodowe:

- a) w budynku występuje jedna klatka schodowa (z piwnicy do parteru zamknięta drzwiami, a pomiędzy parterem i I piętrem otwarta),
- b) urządzenia służące do usuwania dymu – brak.

4. Instalacje:

- a) **elektryczna** – na wszystkich kondygnacjach , przewody prowadzone są pod tynkiem, główny wyłącznik prądu znajduje się wewnątrz budynku,
- b) **ogrzewcza** – obiekt ogrzewany jest instalacją centralnego ogrzewania typu wodnego (zasilanie z kotła o mocy 58 kW zasilanego olejem opałowym),

- c) **wodociągowo – kanalizacyjna,**
  - d) **odgromowa.**
5. Instalacje gaśnicze i zabezpieczające - instalacja hydrantowa – w obiekcie zainstalowano hydrant wewnętrzny 25 na kondygnacji parteru.
  6. Zewnętrzna sieć hydrantowa - najbliższy hydrant zewnętrzny DN-80 nadziemny usytuowany jest w odległości ok. 55 m od budynku, przy drodze dojazdowej od strony osiedla budynków wielorodzinnych.
  7. Dojazd pożarowy - do budynku dojazd istniejącą utwardzoną drogą od strony ul. Bydgoskiej.

W budynkach brak pomieszczeń, w których występowałoby zagrożenie wybuchem.

Powyższe klasyfikacje powodują przypisanie odporności pożarowej budynku w klasie „C”, dla którego określa się następującą odporność ogniową następujących elementów:

- główna konstrukcja nośna	R 60,
- konstrukcja dachu	R 15,
- strop	REI 60,
- ściany zewnętrzne	EI 30,
- ściany wewnętrzne	EI 15,
- przekrycie dachu	RE 15,

gdzie:

R – nośność ogniowa (w minutach) określona zgodnie z PN

E – szczelność ogniowa (w minutach) określona zgodnie z PN

I – izolacyjność ogniowa (w minutach) określona zgodnie z PN

W budynku nie wydzielono stref pożarowych. Cały budynek stanowi jedną strefę pożarową.

Z uwagi na rodzaj znajdujących się materiałów w budynku nie występuje zagrożenie wybuchem i nie zaliczymy też do żadnej strefy zagrożenia wybuchem.

Istniejący dojazd do obiektu umożliwia dojazd jednostek Państwowej Straży Pożarnej poprzez utwardzony dojazd od strony ul. Bydgoskiej do parkingu przy budynku. Nie ma obowiązku doprowadzenia dodatkowych dróg pożarowych dla obiektu.

Zapewnienie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru jest wymagane dla jednostek osadniczych o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 osób, a także w ich granicach budynków użyteczności publicznej.

Wodę do celów przeciwpożarowych powinna zapewnić sieć wodociągowa doprowadzająca wodę do jednostki osadniczej.

Wymagana ilość wody do celów przeciwpożarowych do zewnętrznego gaszenia pożaru dla budynku użyteczności publicznej o kubaturze do 5000 m³ i powierzchni mniejszej niż 1000 m² wynosi 10 dm³/s z hydrantu o średnicy 80 mm.

Sieć hydrantowa zewnętrzna powinna być zasilana w taki sposób aby wymagana wydajność i ciśnienie w hydrantach zewnętrznych było zapewnione przez co najmniej 2 godziny.

Wydajność nominalna hydrantu zewnętrznego, przy ciśnieniu nominalnym 0,2 MPa mierzonym na zaworze hydrantowym podczas poboru wody, dla hydrantu nadziemnego DN-80 nie może być mniejsza niż 10 dm³/s.

Hydranty zewnętrzne umieszcza się wzdłuż dróg i ulic w odległościach nie większych niż:

- 150 m – między hydrantami,
- 15 m – od zewnętrznej krawędzi drogi lub ulicy,
- 75 m – od chronionego budynku,
- powyżej 5 m od chronionego budynku.

Przedmiotowy hydrant zewnętrzny DN80 podziemny znajduje się w odległości ok. 55 m przed budynkiem (przed budynkiem wielorodzinnym w wyznaczonym miejscu zieleni).

Miejsce usytuowania hydrantu zewnętrznego należy oznakować znakami zgodnymi z Polskimi Normami.

Hydranty zewnętrzne powinny być co najmniej raz w roku poddawane przeglądom i konserwacji przez właściciela sieci wodociągowej przeciwpożarowej.

1.2. Potencjalne źródła powstania pożaru

Niebezpieczeństwo powstania pożaru w obiekcie wynikać może z następujących przyczyn:

- używanie otwartego ognia:
  - palenie tytoniu na terenie obiektu,
  - rzucanie nieugaszonych papierosów i zapalek w miejsca z materiałami palnymi (papiery, kosze na odpadki itp.),
  - prowadzenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym – polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji palnych, malowaniu lub klejeniu z użyciem materiałów palnych bez prawidłowego zabezpieczenia,
- wady oraz awarie instalacji i urządzeń elektrycznych:
  - nieprawidłowe łączenie przewodów elektrycznych (prowizoryczne instalacje elektryczne),
  - korzystanie z obluzowanych gniazd wtyczkowych i używanie niesprawnych, uszkodzonych urządzeń elektrycznych,
  - dokonywanie napraw instalacji elektrycznych przez osoby nieupoważnione,
  - pozostawianie niewyłączonych odbiorników energii elektrycznej nieprzystosowanych do pracy ciągłej,
  - włączanie do jednego gniazda lub obwodu elektrycznego zbyt dużej ilości odbiorników prądu mogących spowodować „grzanie” się styków, przeciążenie i zwarcie instalacji elektrycznej,
  - ustawianie grzejników elektrycznych w pobliżu materiałów palnych (firanki, zasłony, meble oraz inne elementy wyposażenia wnętrza),
  - instalowanie opraw oświetleniowych oraz sprzętu instalacji elektrycznej tj. włączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
  - brak bieżącej i okresowej konserwacji,
- niewłaściwego magazynowania (podręczne magazynki) i stosowanie cieczy łatwo zapalnych (zmywanie posadzek, podłóg itp.),
- umyślnego podpalenia,
- podłożenia ładunku wybuchowego.

1.3. Drogi rozprzestrzeniania pożaru

Rozwój pożaru w obiekcie w dużym stopniu uzależniony jest od zastosowanych rozwiązań techniczno – budowlanych ograniczających możliwość rozprzestrzeniania się ognia jak również gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi pomieszczeniami oraz kondygnacjami.

W pomieszczeniu pożar może się rozprzestrzeniać w wyniku nagromadzonych materiałów palnych takich jak:

- materiały papiernicze (często rozdrobnione),
- materiały z drewna i tworzyw sztucznych (meble, odzież),
- materiały wystroju wnętrz (firanki i zasłony, wykładziny itp.)

Rozprzestrzenianie pożaru na inne pomieszczenia będące na tej samej kondygnacji może być spowodowane przepaleniem drzwi drewnianych lub zapaleniem się drewnianych elementów konstrukcji, wyposażenia pomieszczeń.

Natomiast rozprzestrzenianie pożaru na inne kondygnacje następuje, gdy pożar w pełni się rozwija na danej kondygnacji, na której powstał i osiągnie wysoką temperaturę.

Ogień, jak również dymy i gazy pożarowe mogą przedostać się poprzez:

- otwory okienne, których przeszklenie uległo zniszczeniu,
- drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe),
- systemy instalacji wentylacyjnej,
- pęknięcia i szczeliny stropu uszkodzonego wskutek wysokiej temperatury.

Czynnikami wpływającymi na możliwość rozprzestrzeniania się pożaru może być również:

- brak podręcznego sprzętu gaśniczego,
- nieznaną zasad i sposobów likwidacji pożaru w zarodku,
- brak środków alarmowych i odpowiedniej łączności z jednostkami ratowniczymi.

1.4. Zagrożenie życia i ludzi

Pożar w obiekcie gdzie może przebywać znaczna ilość osób stwarza dla nich, jak również dla pracowników i obsługi bezpośrednie i pośrednie zagrożenie.

Bezpośrednie zagrożenie życia ludzkiego wynika z działania wysokiej temperatury. Przebywanie w pobliżu ognia bez odpowiedniego zabezpieczenia może doprowadzić do oparzeń, udarów cieplnych, utraty przytomności, a nawet śmierci.

Dodatkowe niebezpieczeństwo dla organizmu ludzkiego stwarzają gazowe produkty spalania w postaci m.in. dymu, spalin, tlenku węgla oraz wielu innych substancji, które

wydzielają się podczas spalania materiałów stałych i włóknistych (materiały papiernicze, drewno, wykładziny itp.).

Nieznaczne zadymienie pomieszczeń wyklucza przebywanie w nich osób, a ponadto działa ujemnie na psychikę człowieka i potęguje grozę niebezpieczeństwa.

Działanie trujące tlenku węgla polega na zakłóceniu dopływu tlenu z płuc do tkanek. Przebywanie ok. 15 min. w pomieszczeniach, gdzie stężenie tlenku węgla zawiera się w granicy 0, 2 mg/l powietrza prowadzi do groźnych zatruć, które pojawiają się w postaci kaszlu, zawrotów głowy, szumu w uszach (dopuszczalne stężenie tlenku węgla wynosi 0,03 mg/l). W miarę zwiększenia stężenia tlenku węgla następuje ogólne osłabienie, senność, skłonność do wymiotów. Osoby, które uległy zatruciu tlenkiem węgla, należy wynieść szybko ze strefy szkodliwej i podać tlen.

Przebywanie w atmosferze zawierającej 0, 4 % tlenku węgla przez 30 min. powoduje szybką śmierć. W czasie ok. 10 min. od powstania pożaru drogi komunikacyjne nie nadają się już do prowadzenia ewakuacji bez odpowiedniej ochrony dróg oddechowych.

Daje to obraz tempa narastania zagrożenia w razie powstania pożaru wewnątrz budynku. Dlatego ważne jest, aby w czasie pierwszych minut rozwoju pożaru (przed przybyciem jednostek ratowniczych) pracownicy oraz pozostała obsługa przystąpiła do ewakuacji uczniów z zagrożonych pomieszczeń przy użyciu własnych sił i środków.

Zagrożenie pośrednie dla osób przebywających w pomieszczeniach jest skutkiem drugiej fazy rozwoju pożaru, wynikające z rozprzestrzeniania się pożaru, przerwania się ognia i dymu na sąsiednie pomieszczenia lub segmenty obiektu gdzie również mogą przebywać ludzie.

2. Zasady zapobiegania możliwości powstania pożaru

Zapobieganie pożarom stanowią najważniejsze i najbardziej odpowiedzialne działania w zabezpieczeniu przeciwpożarowym poszczególnych obiektów. Nie walka z już powstałym pożarem, lecz walka o usunięcie przyczyn, które mogą powodować powstanie pożaru oraz jego rozprzestrzenianie się, jest najwłaściwszą i najbardziej celową działalnością w zabezpieczeniu przeciwpożarowym.

W każdym pomieszczeniu oraz miejscach niebezpiecznych, w których może wystąpić pożar lub inne miejscowe zagrożenie powinny znajdować się instrukcje, napisy lub znaki ostrzegawcze, informujące o sposobie postępowania i zachowania się w tych pomieszczeniach.

W obiektach i na terenie przyległym zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych lub ewakuacji.

W pomieszczeniach zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi zabrania się:

- palenia tytoniu na terenie całego obiektu,
- rzucania zapalek w miejscach gdzie znajdują się materiały palne,
- prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez prawidłowego zabezpieczenia,
- wykonywania we własnym zakresie prowizorycznych instalacji elektrycznych,
- korzystania z obłuzowanych gniazd wtyczkowych i używania niesprawnych, uszkodzonych urządzeń elektrycznych,
- pozostawiania bez nadzoru w czasie godzin pracy oraz po jej zakończeniu urządzeń oświetleniowych, ogrzewczych itp. nieprzystosowanych do pracy ciągłej,
- dokonywania wszelkich napraw instalacji elektrycznej przez osoby nieupoważnione,
- włączania do jednego gniazdka lub obwodu elektrycznego kilku odbiorników prądu mogących spowodować przeciążenie lub „grzanie” się styków,
- instalowania opraw oświetleniowych oraz sprzętu instalacji elektrycznej tj. wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,

- użytkowania elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłogach palnych, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta,
- stosowania na osłony produktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości, co najmniej 5 cm od żarówki,
- gromadzenia większej ilości makulatury lub innych odpadów palnych,
- zmywania posadzek, podłóg, wykładzin cieczami łatwo zapalnymi,
- składowania materiałów palnych na drogach ewakuacyjnych lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
- układania na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji łatwo zapalnych wykładzin podłogowych oraz palnych elementów wystroju wnętrz,
- zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie,
- zastawiania dostępu do urządzeń przeciwpożarowych (gaśnic, hydrantów wewnętrznych) wyłączników i tablic rozdzielczych energii elektrycznej.

W pomieszczeniach magazynowych lub gospodarczych oraz warsztatowych i innych pomieszczeniach kwalifikowanych do zagrożonych pożarowo należy:

- materiały składować asortymentowo, o zbliżonym stopniu zagrożenia pożarowego,
- utrzymywać drożność przejść pomiędzy magazynowanymi materiałami lub urządzeniami,
- materiały składować na ażurowych regałach lub podkładkach wykonanych z materiałów, co najmniej trudno zapalnych o wysokości min. 0, 2 m od podłogi, co pozwala w razie pożaru na dopływ podawanej wody lub piany gaśniczej od spodu (szczególnie dotyczy pom. archiwum),
- materiały palne składować z zachowaniem odpowiednich odległości (min. 0, 5 m) od: grzejników, przewodów centralnego ogrzewania, od punktów świetlnych i tablic rozdzielczych energii elektrycznej,
- zakazuje się korzystania z obłuzowanych gniazd wtyczkowych, używania niesprawnych lub uszkodzonych urządzeń elektrycznych,
- przestrzegać zakazu składowania materiałów palnych na poddaszu,
- w pomieszczeniu z paliwami maksymalna ilość przechowywana to 10 litrów.

Aby zminimalizować możliwość powstania pożaru na wskutek wad instalacji i urządzeń elektrycznych należy przestrzegać prawidłowości użytkowania zgodnie z dokumentacją poszczególnych urządzeń ze szczególnym uwzględnieniem okresowych przeglądów stanu technicznego i czasookresów konserwacji, których awaria lub wadliwe funkcjonowanie może doprowadzić do zainicjowania pożaru.

Należy pamiętać, że okresowej kontroli, co najmniej raz na pięć lat, podlegają instalacje elektryczne i piorunochronne w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, odporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów. Natomiast badania poszczególnych urządzeń należy przeprowadzić zgodnie z wytycznymi producenta.

W przypadku stwierdzenia zagrożenia pożarowego zobowiązuje się każdego do zgłoszenia tego faktu Kierownikowi komórki organizacyjnej w obiekcie.

3. Zasady zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym prowadzone podczas remontów, związane z użyciem otwartego ognia (spawanie, cięcie, rozgrzewanie substancji palnych, klejenie itp.) przeprowadzane wewnątrz obiektów lub na przyległym do nich terenie należy prowadzić w sposób uniemożliwiający powstawanie pożaru.

Dlatego przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest zobowiązany:

- 1) ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane,
- 2) ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru,
- 3) wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy,
- 4) zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- 5) zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Wszelkie ustalenia winny zostać wpisane do „protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym” wg załączonego wzoru – załącznik nr 1.

Przy wykonywaniu prac należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych,
- 2) prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazu w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości,
- 3) w miejscu wykonywania prac należy posiadać podręczny sprzęt gaśniczy umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru,

- 4) po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejony przyległe,
- 5) używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

Obowiązki osób związanych z prowadzeniem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym:

I. Kierownik lub inna osoba przez niego upoważniona do sprawowania nadzoru nad przebiegiem prac powinna:

1. znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe oraz nadzorować przestrzeganie tych przepisów przez podległych pracowników,
2. dopilnować, aby przed przystąpieniem do prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, wykonane zostały wszystkie zalecenia w zakresie zabezpieczenia obiektu, pomieszczeń, stanowisk, przewidziane w protokole prac lub zezwoleniu na ich przeprowadzenie,
3. sprawdzać zabezpieczenie przeciwpożarowe stanowisk prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz wydawać polecenia gwarantujące natychmiastową likwidację stwierdzonych niedociągnięć,
4. wstrzymać prace z chwilą stwierdzenia sytuacji stwarzających zagrożenie powstania pożaru, do czasu usunięcia występujących nieprawidłowości,
5. brać udział w kontroli stanowisk, pomieszczeń lub budynku po zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

II. Do obowiązków wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy w szczególności:

1. sprawdzenie, czy sprzęt i narzędzia są technicznie sprawne i należyście zabezpieczone przed możliwością zainicjowania oraz rozprzestrzenienia pożaru,
2. ścisłe przestrzeganie zaleceń zawartych w protokole lub zezwoleniu na prowadzenie prac,
3. znajomość przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
4. sprawdzenie przed przystąpieniem do pracy, czy zostały wykonane wszystkie zabezpieczenia przewidziane dla tego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,

5. ściśle przestrzeganie wytycznych zabezpieczeń ustalonych dla prowadzenia danego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
6. sprawdzenie przed przystąpieniem do prac, czy stanowisko zostało wyposażone w odpowiednią ilość podręcznego sprzętu gaśniczego,
7. rozpoczynanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym tylko po otrzymaniu pisemnego zezwolenia, względnie na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego kierującego tokiem pracy,
8. poinstruowanie pracowników o wymaganiach przeciwpożarowych obowiązujących dla wykonywanego rodzaju prac niebezpiecznych pod względem pożarowym,
9. przerwanie pracy w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie i rozprzestrzenienie się pożaru oraz zgłoszenie tego faktu przełożonemu,
10. meldowanie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz informowanie o ewentualnych faktach zainicjowania ognia ugaszonego w czasie wykonywania czynności niebezpiecznych pożarowo,
11. dokładne sprawdzenie po zakończeniu prac stanowiska i jego otoczenia w celu sprawdzenia, czy podczas wykonywania prac nie zainicjowano pożaru,
12. wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowych prac i czynności niebezpiecznych pod względem pożarowym.

4. Wyposażenie i rozmieszczenie podręcznego sprzętu gaśniczego

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów:

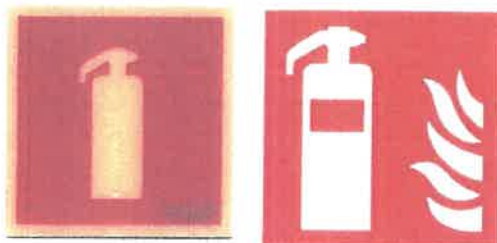
- 1) **Obiekty muszą być wyposażone w gaśnice, spełniające wymagania Polskich Norm, dotyczących gaśnic.**
- 2) **Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:**

Podstawowym czynnikiem, na który należy zwrócić uwagę przy wyborze gaśnicy jest jej przeznaczenie. Każda gaśnica ma na etykiecie oznaczone **klasy pożarów, które jest w stanie ugasić**. Wyróżnia się 5 podstawowych grup pożarów:

Grupa	Opis
	<p>Požary materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli. Można do nich zaliczyć między innymi pożary: słomy, drewna, papieru, węgla, tkanin itp.</p>
	<p>Požary cieczy i materiałów stałych topiących się. Można do nich zaliczyć między innymi pożary: nafty, benzyny, alkoholi, parafiny itp.</p>
	<p>Požary gazów. Można do nich zaliczyć między innymi pożary: gazu miejskiego, metanu, propanu, wodoru, acetylenu itp.</p>
	<p>Požary metali. Można do nich zaliczyć między innymi pożary: sodu, glinu, litu, potasu, rubidu itp.</p>
	<p>Požary produktów żywnościowych (tłuszczów i olejów)</p>

- 3) **Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) zawartego w gaśnicach przypada, z wyjątkiem przypadków określonych w przepisach szczególnych:**
  - A. na każde 100 m² powierzchni strefy pożarowej w budynku, nie chronionej stałym urządzeniem gaśniczym:
    - a) zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III lub ZL V,

- b) produkcyjnej i magazynowej o gęstości obciążenia ogniowego ponad 500 MJ/m²,
- c) zawierającej pomieszczenie zagrożone wybuchem,
- B. na każde 300 m² powierzchni strefy pożarowej nie wymienionej w pkt. 1), z wyjątkiem zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV.
- 4) **Gaśnice w obiektach powinny być rozmieszczone:**
- A. w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:
- przy wejściach do budynków,
  - na klatkach schodowych,
  - na korytarzach,
  - przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
- B. w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki),
- C. w obiektach wielokondygnacyjnych - w tych samych miejscach na każdej kondygnacji, jeżeli pozwalają na to istniejące warunki.
- 5) **Przy rozmieszczaniu gaśnic muszą być spełnione następujące warunki:**
- A. odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m,
- B. do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m,
- C. miejsca usytuowania gaśnic powinny być oznakowane, znakami zgodnymi z Polską Normą: PN-92/N-01256/01 oraz PN-EN ISO 7001 Znaki Bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.

Rys. Oznakowanie gaśnicy zgodne z PN.

Tabela nr 1- wyposażenie obiektu w podręczny sprzęt gaśniczy:

Kondygnacja	Podręczny sprzęt gaśniczy	Miejsca ustawienia podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnic)
Piwnica	2 gaśn. proszkowe 4 kg 1 gaśn. proszkowa 6 kg	- korytarz, - pom. archiwum komunikacji,
I kondygnacja (parter)	1 gaśn. proszkowa 6 kg 1 gaśn. proszkowa 4 kg 1 gaśn. proszkowa 2 kg	- pom. wydz. komunikacji, - pom. wydz. geodezji, - pom. wydz. geodezji,

II kondygnacja (I piętro)	1 gaśn. proszkowa 6 kg	- korytarz
------------------------------	------------------------	------------

W obiekcie znajduje się następujący typ gaśnic:

- a) gaśnica proszkowa do gaszenia pożarów z grupy pożarowej ABC (ładunek 2, 4 lub 6 kg) – 7 szt.

- b) zaleca się doposażyć urządzenie gaśnicze do sprzętu elektronicznego 2 kg (UGSE2) - (pom. serwerowni):

Zadaniem tego urządzenia gaśniczego jest „zdmuchnięcie” ognia ze sprzętu komputerowego, nie powodując zanieczyszczenia proszkiem gaśniczym, który niszczy sprzęt elektroniczny. Drugie zadanie to uniknięcie tzw. zjawiska szoku termicznego. Temperatura wylotu dwutlenku węgla wynosi ok. 5 °C i nie niszczy rozgrzanych elementów układu twardego dysku. Urządzenie to stanowi wyposażenie dodatkowe dla gaśnic zabezpieczających poszczególne grupy pożarowe występujące w obiekcie.

Dla konkretnych, właściwych dla danego obiektu warunków ilości sprzętu należy określać indywidualnie, uwzględniając podział na pomieszczenia i stanowiska pracy, łatwość dostępu do sprzętu i poziom występującego zagrożenia.

Należy pamiętać, że :

- w czasie działania gaśnicy należy ją trzymać tylko za uchwyty,
- nie wolno używać tych gaśnic do gaszenia palącej się odzieży na człowieku,
- ze względu na swoją budowę syfonową gaśnica prawidłowo pracuje tylko w pozycji pionowej.

Zasady gaszenia ognia za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego

Gaś ogień w kierunku wiatru (z wiatrem).

Palące się powierzchnie gaś rozpoczynając od brzegu.

Požary substancji kapiących i płynnych gaś strumieniem skierowanym od góry do dołu.

Požary ścian gaś strumieniem skierowanym od dołu do góry.

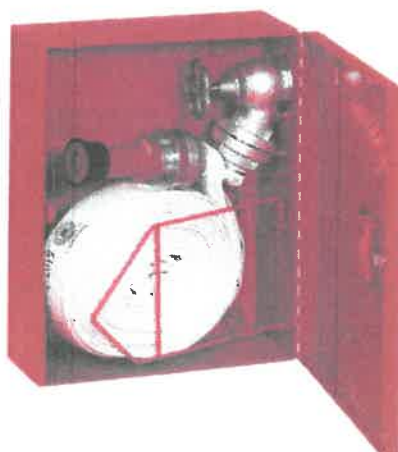
Stosuj wystarczającą liczbę gaśnic - nigdy jedną po drugiej.

Zwracaj uwagę na możliwość ponownego rozpalenia się ognia.

Nigdy nie wieszaj gaśnic po ich użyciu na stałe miejsce. Najpierw należy zlecić ich ponowne napełnienie.

- 6) **Budynek został wyposażony w wewnętrzną sieć hydrantową.** Hydrant wewnętrzny 25 z wężem płaskoskładanym znajduje się na kondygnacji parteru na holu. Jest to szafka zainstalowana na stałe do ścian budynku z zaworem podłączonym do sieci wodnej i w skład jego wchodzi wąż hydrantowy wraz z prądownicą. Czynnikiem gaśniczym jest woda.

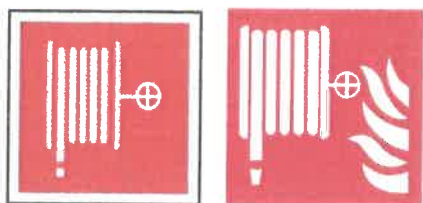
Urządzenie wyposażono w wąż hydrantowy płaskoskładany niezgodny z PN-EN 617-1.

Przy remoncie lub modernizacji obiektu należy doprowadzić to do stanu zgodnego z wymogami.

Próba ciśnieniowa na maksymalne ciśnienie robocze przeprowadzana jest dla węży będących na wyposażeniu hydrantów wewnętrznych – *max. co 5 lat*.

Osprzęt służący do gaszenia (zawór hydrantowy, wąż gaśniczy zakończony prądownicą wodną) znajduje się w oznakowanych zgodnie z Polską Normą szafkach hydrantowych.

Oznakowanie miejsc usytuowania sprzętu powinno być zgodne z Polskimi Normami (PN-92/N-01256/01, PN-EN ISO 7001 - **załącznik nr 6**),

Rys. Oznakowanie hydrantu zgodne z PN.

Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Podczas stosowania środków gaśniczych do gaszenia pożarów należy pamiętać, że nie wolno gasić wodą następujących materiałów:

1. ciał, które reagując z wodą, takich jak sól, karbid, potas, wytwarzając palne lub wybuchowe gazy albo wysoką temperaturę,
  2. płynów łatwopalnych i ich rozlewisk, lżejszych od wody, jak benzyna, nafta, oleje, które palą się ogniem powierzchniowym,
  3. instalacji elektrycznych pod napięciem oraz materiałów znajdujących się w pobliżu urządzeń elektrycznych, gdyż użycie wody w takiej sytuacji grozi porażeniem prądem elektrycznym,
  4. ciał palących się z wytworzeniem wysokiej temperatury. Woda stosowana do gaszenia takich ciał bardzo gwałtownie paruje, powodując rozrzut ogniska pożaru, w początkowej fazie działań gaśniczych, na skutek podania do strefy spalania powietrza pod ciśnieniem wraz ze środkiem gaśniczym, następuje wzmocnienie procesu spalania.
- 7) Budynek w części został wyposażony w oświetlenie awaryjne i ewakuacyjne.

W regularnych odstępach czasu, według danych wytwórcy, co najmniej jednak raz do roku, oświetlenie awaryjne (zapasowe i ewakuacyjne) wraz z całym układem zasilania,

energetyczne przewody zasilające oraz ich osprzęt muszą być sprawdzane przez specjalistę pod względem zdolności działania i gotowości eksploatacyjnej oraz konserwowane i ewentualnie naprawiane.

Przegląd powinien obejmować również pomiary luminancji oświetlenia zapasowego, ewakuacyjnego i znaków ewakuacyjnych.

Wszystkie pomiary natężenia oświetlenia należy wykonywać miernikami z korekcją cosinusową i fotopową $V(\lambda)$, natomiast wszystkie pomiary luminancji należy wykonywać miernikami z korekcją fotopową $V(\lambda)$. Miernik powinien mieć tolerancję błędu nie przekraczającą 10 %. Pomiar może być wykonany na wysokości do 20 mm powyżej podłogi.

Kontrole należy wpisywać do książki eksploatacyjnej.

- 8) Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic.

Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzone w okresach w sposób zgodny z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz na rok.

Przegląd – to okresowe, zgodne z instrukcją producentów sprawdzenie stanu technicznego gaśnic mające na celu stwierdzenie ich sprawności technicznej zapewniającej właściwe działanie w chwili użycia. Czynności te kończy informacja zamieszczana na gaśnicy.

Konserwacja – to czynności jakie musi podjąć konserwator, by przywrócić sprawność techniczną gaśnicy bez konieczności przeprowadzenia naprawy.

Naprawa – zespół czynności warsztatowych, których celem jest przywrócenie funkcji użytkowej gaśnicy. Naprawę wykonuje się, gdy czynności konserwacyjne nie gwarantują przywrócenia sprawności technicznej gaśnicy, gdy gaśnica została użyta lub minął termin gwarantowanej sprawności technicznej gaśnicy.

- 9) **Urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice poddawane są:**

A. **Kontroli rutynowej:** regularna kontrola przez inspektora BHP lub kierownika adm.-gosp. w odstępach czasu zależnych od warunków otoczenia, w przypadku zagrożenia (najczęściej podczas kontroli przeciwpożarowej

obiektu lub pomieszczeń) pożarowego w celu upewnienia się, że urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice:

- są zlokalizowane w zaplanowanym miejscu,
- nie są zastawione,
- są widoczne i mają czytelne oznakowanie i instrukcję,
- nie mają widocznych uszkodzeń, oznak korozji lub wycieków.

Zauważone nieprawidłowości należy natychmiast usunąć.

B. Dorocznym przeglądom i konserwacjom - prowadzone są przez konserwatorów urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic (osoby kompetentne) zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w odnośnej dokumentacji techniczno-ruchowej oraz instrukcjach obsługi.

Z przeprowadzonych przeglądów i konserwacji należy przechowywać trwałe zapisy zawierające: datę przeglądu, wyniki testów, wykaz i datę zainstalowania części zamiennych, datę następnego przeglądu.

9) Pozostałe konserwacje i przeglądy:

LP	Rodzaje instalacji - urządzenia	Częstotliwość kontroli	Podstawa prawna
1.	Badanie instalacji elektrycznej: -sprawdzenie skuteczności działania środków ochrony od porażeń, oporność izolacji i przewodów oraz uziemień instalacji	co najmniej raz na 5 lat	<i>Ustawa z dn.7.07.94 r. Prawo Budowlane Rozdz.6, Art.62, ust.1, pkt 2.</i>
2.	Badanie i przegląd instalacji piorunochronnej: -sprawność połączeń oraz uziemień	j. w.	<i>jak wyżej</i>
3.	Okresowej kontroli instalacji gazowej	1 raz w roku	<i>jak wyżej</i>
4.	Okresowej kontroli przewodów kominowych /dymowych, spalinowych i wentylacyjnych/	1 raz w roku	<i>jak wyżej</i>
5.	Konserwacja gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych /hydranty wewnętrzne/	1 raz w roku	<i>jak wyżej</i> <i>Rozdz. 1, § 3, ust. 2 i 3.</i>
6.	Węże hydrantowe	raz na 5 lat	<i>jak wyżej Rozdz.1, § 3, ust.4.</i>
7.	Oświetlenie ewakuacyjne	1 raz w roku	<i>Rozp. MSW i A jak w pkt 6.</i>

5. Organizacja i sposoby ewakuacji

5.1. Zasady organizacji akcji ewakuacyjnej

1. Warunki ewakuacji ludzi

Konieczność ewakuacji ludzi zachodzi zawsze w następujących okolicznościach:

- gdy pożar ma miejsce w pomieszczeniu, w którym przebywają ludzie i nie został ugaszony w zarodku,
- gdy zdarzenie powstało w pomieszczeniach sąsiednich a jednak istnieje możliwość przerzucenia się ognia i dymu do pomieszczeń gdzie przebywają ludzie,
- działania terrorystyczne – podłożenie ładunku wybuchowego, puszczenie gazu trującego, łzawiącego, itp.

2. Rodzaje stosowanej ewakuacji lub jej brak.

Odstąpienie od ewakuacji - może być zastosowane tylko w przypadku bardzo małego zdarzenia, gdy praktycznie nie ma możliwości rozwoju i rozprzestrzenienia się zagrożenia oraz jest możliwe jego szybkie zlikwidowanie przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego lub własnych środków technicznych. W przypadku wystąpienia lekkiego zadymienia lub niewielkiej ilości substancji o potwierdzonej niskiej szkodliwości, które może być szybko usunięte przez wietrzenie lub przy użyciu typowego sprzętu sprzątającego. Przy lekkim zadymieniu, odstąpienie od ewakuacji umożliwia specjalnie zatrzymanie pracowników w pomieszczeniach, by nie narażać ich na działanie dymu do czasu jego usunięcia z korytarzy.

Ewakuacja częściowa - stosowana jest tylko w przypadku niedużych zdarzeń. Obejmuje ona pracowników i użytkowników przebywających w strefie bezpośredniego zagrożenia oraz w jej najbliższym otoczeniu. W przypadku częściowej ewakuacji należy mieć pewność o małym rozmiarze zdarzenia, jego powolnym rozwoju oraz o minimalnym ryzyku odcięcia dróg ewakuacyjnych. Jeśli istnieje choćby minimalne ryzyko odcięcia dróg ewakuacyjnych, należy do strefy zagrożenia zaliczyć także pomieszczenia lub części budynku, z których drogi mogą zostać odcięte. Ewakuacją częściową należy objąć też części budynku, w których będą prowadzone działania ratownicze lub tam gdzie będzie stosowany sprzęt służb ratowniczych. Do ewakuacji częściowej zalicza się także przemieszczenie części lub wszystkich osób ze strefy zagrożenia do strefy bezpiecznej (do innej tzw. strefy pożarowej), przeprowadzane wewnątrz budynku bez ich wyprowadzania na zewnątrz. Decyzję o ewakuacji częściowej należy przekazać dowódcy przybyłych jednostek ratowniczych (Straży Pożarnej, Policji) natychmiast po jego przybyciu i przejęciu dowodzenia.

Ewakuacja całkowita - polega na wyprowadzeniu poza obręb budynku wszystkich pracowników i osób przebywających w obiekcie. Stosowana jest zawsze przy dużych zdarzeniach, przy szybko rozprzestrzeniającym się zagrożeniu, przy wystąpieniu substancji toksycznych, itp. Ewakuację całkowitą należy także zarządzić w przypadku wystąpienia zagrożenia dla stabilności przynajmniej części konstrukcji budynku. Decyzję o ewakuacji całkowitej należy także podjąć w przypadku niedużych zagrożeń, jeśli nie jesteśmy w stanie pewnie określić czynników rozwoju zagrożenia lub gdy podjęte działania ratowniczo-gaśnicze w ramach własnych środków technicznych nie przynoszą żadnego rezultatu.

3. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób lub mienia z obiektu, decyzję o ewakuacji częściowej (pomieszczenia) lub całkowitej może podjąć w oparciu o ocenę sytuacji:
- Kierownik wydziału organizacyjnego,
  - osoba wyznaczona do pełnienia funkcji pod nieobecność Kierownika.

Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbę osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania pomieszczeń, a także musi określać drogi, kierunki oraz miejsce ewakuowanych osób.

Istnieje konieczność wzajemnego powiadamiania o zagrożeniach i przeprowadzanej ewakuacji dla wyodrębnionych organizacyjnie jednostek.

4. Z uwagi na możliwość powstania paniki należy dobrać właściwy w danej sytuacji sposób ogłaszania alarmu, dlatego informacja o rozpoczęciu ewakuacji powinna być spokojna i rzeczowa.

Komunikat o przeprowadzeniu ewakuacji może być ogłaszany przez ustne powiadomienie osób przebywających w poszczególnych pomieszczeniach obiektów, jak również z wykorzystaniem sygnalizatora systemu sygnalizacji pożaru.

5. Całkowitą ewakuacją w obiekcie kieruje wyznaczony Kierownik komórki organizacyjnej lub osoba wyznaczona.

Na poszczególnych kondygnacjach akcją kierują wyznaczone osoby (koordynatorzy), których zadaniem jest bezpieczne wskazanie drogi do miejsca zbiórki wszystkich ewakuowanych.

Stali użytkownicy obiektu mają za zadanie zaopiekowanie się osobami z zewnątrz, zwłaszcza osobami o szczególnych potrzebach (niepełnosprawni, niewidomi, głuchoniemi, osoby z dziećmi w wózku, kobiety w ciąży, osoby starsze), skierowanie ich i doprowadzenie do miejsca zbiórki oraz sprawdzenie obecności.

6. W pierwszej kolejności ewakuuje się:
- osoby o szczególnych potrzebach (np. o ograniczonej zdolności poruszania się, niewidome, głuchonieme, kobiety w ciąży, osoby starsze, osoby z dziećmi),
  - osoby ogarnięte paniką lub rozhisteryzowane,

- pozostałe osoby.
7. Wyznaczone osoby otwierają drzwi ewakuacyjne i zabezpieczają je przed powrotem osób na teren obiektu.
  8. Akcję ewakuacyjną, jeżeli jest to możliwe, należy przeprowadzić równocześnie z działaniami gaśniczymi.

5.2. Sposoby prowadzenia ewakuacji ludzi

1. Kierunki i drogi ewakuacji.

Osoby przebywające w pomieszczeniach usytuowanych na kondygnacjach budynku należy ewakuować poprzez poziome drogi ewakuacyjne (korytarze) i pionowe drogi ewakuacyjne (klatki schodowe) do głównych wyjść ewakuacyjnych z obiektu. Przeprowadzając ewakuację należy uwzględnić kierunki ewakuacji zgodnie z rozmieszczonym oznakowaniem (wg PN-92/N-01256/02).

Wszystkich ewakuowanych należy zgromadzić przeprowadzić w jednym wyznaczonym miejscu (placu – parking przed obiektem).

Miejsce zbiórki ewakuowanych nie powinno kolidować z terenem prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych.

Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy.

Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chusteczką zmoczoną w wodzie, co ułatwi oddychanie.

Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.

2. Po ogłoszeniu alarmu osoby kierujące przebiegiem ewakuacji (koordynatorzy) mają obowiązek:

- kierować ewakuowanych na drogi ewakuacyjne,
- nie dopuścić do spiętrzenia potoku ludzi przez zapewnienie równomiernego i spokojnego wejścia na drogi ewakuacyjne,
- wskazać miejsce czasowego gromadzenia ewakuowanych osób na przestrzeni otwartej,
- po sprawdzeniu czy wszyscy opuścili pomieszczenia, opuścić zagrożony teren w ostatniej kolejności.

3. Osoby przebywające w obiekcie po ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego mają obowiązek:

- w czasie ewakuacji zachować ciszę i spokój,
  - poruszać się szybkim, zdecydowanym krokiem i w uporządkowanym szyku, bez podbiegania i wyprzedzania innych osób oraz popychania,
  - podporządkować się decyzjom wydawanym przez osoby kierujące akcją ewakuacyjną,
  - pracownicy mają obowiązek przerwać natychmiast pracę, zabezpieczyć dokumenty, wyłączyć urządzenia elektryczne,
  - opuścić pomieszczenia udając się w kierunku wyjścia ewakuacyjnego,
  - pomóc w ewakuacji osobom niepełnosprawnym,
  - zamknąć na klucz opuszczane pomieszczenie i klucz pozostawić w zamku drzwi.
4. Po zakończeniu ewakuacji na miejscu zbiórki należy sprawdzić obecność ewakuowanych, a w razie stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby należy ten fakt zgłosić kierującemu całkowitą ewakuacją (wyznaczonemu Kierownikowi lub osobie go zastępującej).
- Po sprawdzeniu stanu osobowego kierujący musi sprawdzić stan zdrowia podopiecznych, zwracając szczególną uwagę na zawroty głowy, wymioty, kaszel, ból głowy, chwilowe omdlenia itp. (objawy spowodowane zatruciem dymami pożarowymi).
- Należy podkreślić, że zgodnie z § 17 ust. 1 i 2*) właściciel lub zarządca obiektu, w którym jest więcej niż 50 stałych użytkowników, powinien **co najmniej raz na dwa lata** przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

*)§ 17. 1. Właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

§ 17. 2. W przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, o których mowa w ust. 1, należy dokonać - co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż trzy miesiące od rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników.

§ 17. 3. W przypadku obiektu zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL II zakres i obszar budynku objęty praktycznym sprawdzeniem organizacji i warunków ewakuacji, o której mowa w ust. 1, powinien być uzgodniony z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej.

§ 17. 4. Właściciel lub zarządca obiektu powinien powiadomić właściwego miejscowo komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej o terminie przeprowadzenia działań, o których mowa w ust. 1, nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

Przeprowadzane ćwiczenia umożliwiają określenie czasu niezbędnego do opuszczenia budynku, w razie powstania pożaru czy innego zagrożenia np. podłożenia ładunku wybuchowego.

Z przeprowadzonych ćwiczeń ewakuacyjnych sporządza się protokół wg załączonego wzoru – załącznik nr 2, zawierający ocenę przebiegu ewakuacji oraz wnioski. Wyniki przeprowadzonych ćwiczeń należy omówić z pracownikami, a następnie ustalić działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

5.3. Ewakuacja mienia

1. Ewakuację mienia dokonuje się wtedy, gdy utrudnia ono dostęp do ognisk pożaru lub ułatwia rozprzestrzenianie się ognia, jest ono bezpośrednio zagrożone i nie można go w inny sposób uratować.
2. Ewakuację mienia dokonujemy w drugiej kolejności po ewakuacji ludzi, aby nie wprowadzać dodatkowego zamieszania.
3. W czasie organizacji ewakuacji mienia należy powiadomić Policję w celu zabezpieczenia porządku oraz zorganizować ochronę ewakuowanego mienia przed zniszczeniem lub kradzieżą.
4. Kolejność ewakuacji mienia jest następująca:
  - Grupa I (bieżąca dokumentacja, zapisy magnetyczne, komputery),
  - Grupa II (materiały łatwopalne mogące przyczynić się do szybkiego rozwoju pożaru),
  - Grupa III (pozostałe materiały lub urządzenia o znacznej wartości).
5. Mienie powinno być ewakuowane w jedno miejsce, które nie będzie kolidować z terenem prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych.

6. Zasady postępowania na wypadek powstania pożaru

6.1. Zasady alarmowania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i innych instytucji uczestniczących w akcji ratowniczo – gaśniczych

Telefony alarmowe

1) Jednostki zewnętrzne:

TELEFON ALARMOWY	112
STRAŻ POŻARNA	998
POLICJA	997
POGOTOWIE RATUNKOWE	999
POGOTOWIE ENERGETYCZNE	991
POGOTOWIE GAZOWE	992
POGOTOWIE WOD – KAN.	994

2) Kierownictwo:

Kierownik PUP	.....
Kierownik Wydziału Komunikacji	.....
Kierownik Wydziału Geodezji	.....
Osoba upoważniona:	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Alarmowanie Państwowej Straży Pożarnej

Każdy, kto zauważył pożar lub uzyskał informacje o pożarze, czy innym zagrożeniu zobowiązany jest zachować spokój i nie dopuszczając do powstania paniki powinien:

- 1) ustalić dokładne miejsce powstania pożaru, określić drogi jego rozprzestrzeniania oraz zagrożenia sąsiednich pomieszczeń i ludzi,

- 2) natychmiast powiadomić Kierownika lub osobę upoważnioną,
- 3) osoby przebywające w obiekcie powiadamiają najbliższego pracownika,
- 4) jednocześnie należy zaalarmować straż pożarną tel. **998 lub 112** oraz powiadomić wszystkich obecnych w budynku przez ustalony system alarmowania o wystąpieniu zagrożenia.

Meldunek o pożarze do straży pożarnej należy przekazać w następujący sposób:

- określić gdzie się pali, z podaniem dokładnego miejsca (nazwa obiektu, dokładny adres),
- co się pali (charakter materiałów palących się, rodzaj pomieszczenia itp.),
- czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego lub innych obiektów,
- imię i nazwisko zgłaszającego oraz numer telefonu z którego zostało przekazane zgłoszenie pożaru,
- inne informacje wg pytań dyspozytora straży pożarnej.

Uwaga!!! Słuchawkę można odłożyć dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że straż pożarna przyjęła zgłoszenie. Należy odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie.

6.2 Zasady postępowania pracowników do czasu przybycia jednostek ratowniczo – gaśniczych oraz zasady współdziałania z kierującym akcją ratowniczą

- 1) Równocześnie z alarmowaniem straży pożarnej należy przystąpić do gaszenia pożaru, posługując się podręcznym sprzętem gaśniczym znajdującym się w budynku wspólnie z osobami znajdującymi się w sąsiedztwie pożaru.

UWAGA!!! Należy pamiętać, że nie wolno gasić wodą i pianą gaśniczą instalacji i urządzeń elektrycznych znajdujących się pod napięciem, w tym przypadku należy stosować gaśnice śniegowe lub proszkowe.

- 2) Wyznaczony pracownik na polecenie Kierownika ogłasza alarm głosem przekazując komunikat:

UWAGA POŻAR!!!

OGŁASZAM EWAKUACJĘ OBIEKTU!!!

MIEJSCE ZBIÓRKI: TEREN - PARKING PRZED OBIEKTEM!!!

- 3) Do czasu przybycia straży pożarnej, kierownictwo akcji obejmuje **Kierownik** lub osoba upoważniona. W razie nieobecności Kierownika inna osoba będąca w tym momencie na miejscu i wykazująca się opanowaniem i zdecydowaniem.
- 4) Każda osoba przystępująca do akcji ratowniczo- gaśniczej powinna pamiętać, że:
- w pierwszej kolejności ratuje się ludzi, których życiu zagraża niebezpieczeństwo,
  - wyłącza się dopływ energii elektrycznej do pomieszczeń objętych pożarem,
  - usuwa się, jeśli jest to możliwe z zasięgu ognia wszystkie materiały palne,
  - nie otwiera się bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia,
  - otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar należy zachować szczególną ostrożność. Wskazane jest schowanie się za ścianę od strony klamki w drzwiach i osłonięcie twarzy,
  - wchodząc do zadymionych pomieszczeń lub przechodząc przez nie, należy ograniczyć ilość wdychanych produktów spalania. Poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej podłogi i zasłaniać usta, np., wilgotną chustką.

Kierujący akcją ratowniczo – gaśniczą jest uprawniony do żądania niezbędnej pomocy od osób biorących udział w działaniach ratowniczych.

Po przybyciu jednostek Państwowej Straży Pożarnej Kierownik przekazuje kierownictwo po uprzednim poinformowaniu przyjmującego dowodzenie o sytuacji i kierunkach rozwoju pożaru oraz o miejscach pożarowo niebezpiecznych lub zagrożeniach dla życia ludzkiego. Informuje również o wydanych wcześniej poleceniach dla uczestników akcji i pozostaje do dyspozycji dowódcy PSP.

Biorący udział w akcji ratowniczo – gaśniczej powinni zachować spokój, nie powinni wszczynać dyskusji lub kłótni z kierownikiem akcji.

6.3 Zabezpieczenie pogorzeliska

Kierownik lub osoba go zastępująca jest odpowiedzialny za:

- a) zabezpieczenie miejsca pożaru i wystawienie posterunku pogorzeliskowego w celu zapobieżenia powstania pożaru wtórnego,
- b) przystąpienie do uporządkowania pogorzeliska po zakończeniu działalności Policji, firmy ubezpieczeniowej lub komisji zwołanej dla ustalenia okoliczności i przyczyny powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.

7. Podstawowe zadania, obowiązki pracowników z zakresu ochrony przeciwpożarowej

7.1. Postanowienia ogólne

Jednym z bardzo ważnych i niejednokrotnie decydujących czynników wykonania zadań w poszczególnych obiektach jest zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego poprzez niedopuszczenie do powstania pożaru, który może rozprzestrzenić się, stworzyć zagrożenie dla zdrowia i życia pracownika oraz przynieść poważne straty w majątku. Art. 3 ust 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2010 nr 109 poz. 719 z późn. zmian.) nakłada na osoby fizyczne, prawne, organizacje i instytucje korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu obowiązek zabezpieczenia ich przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

W związku z powyższym należy:

- zapewnić przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych,
- przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze.
- zapewnić konserwację i naprawy sprzętu oraz urządzeń zgodnie z zasadami i wymaganiami gwarantującymi sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, postanowieniami niniejszej instrukcji oraz sposobami postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

7.2. Zadania i obowiązki Kierowników komórek organizacyjnych:

Dyrektor realizując postanowienia ogólne zawarte w pkt. 7.1 niniejszej instrukcji zobowiązany jest:

- znać i przestrzegać przepisy przeciwpożarowe,
- nadzorować przestrzeganie przepisów ochrony ppoż. przez pracowników i osoby korzystające z obiektu, wyciąganie konsekwencji służbowych w stosunku do osób nie przestrzegających tych przepisów,
- uwzględniać w ramach merytorycznej działalności zagadnienia ochrony przeciwpożarowej,

- zapewnić pracownikom, osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwo poprzez stworzenie odpowiednich warunków ewakuacji,
- przestrzegać przeciwpożarowe wymagania budowlane i instalacyjne,
- wyposażać obiekt w sprzęt i urządzenia ppoż. oraz odpowiednie oznakowanie ewakuacyjne i ochrony ppoż.,
- realizować wnioski i zalecenia pokontrolne w zakresie ochrony ppoż.,
- zaznajamiać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- przygotować obiekt do działań ratowniczych na wypadek pożaru lub innych miejscowych zagrożeń,
- kierować działaniami ratowniczymi w wypadku pożaru lub miejscowego zagrożenia do czasu przybycia jednostek PSP,
- wykonywać zadania i obowiązki z zakresu ochrony ppoż. określone dla każdego pracownika.

7.3. Zadania i obowiązki koordynatora działań ewakuacyjnych:

- znać i przestrzegać przepisów przeciwpożarowych oraz postanowień niniejszej instrukcji,
- brać udział w szkoleniach przeciwpożarowych,
- utrzymywanie w stałej gotowości dróg i wyjść ewakuacyjnych, zapewniając ich stałą drożność,
- zapewnienie stosownego wyposażenia w sprzęt przeciwpożarowy i urządzenia techniczne służące do alarmowania, ewakuacji i gaszenia pożaru,
- nadzorowanie właściwego stanu zabezpieczenia technicznego budynku,
- utrzymanie w stanie sprawności użytkowanych urządzeń technicznych,
- okresowe kontrole w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- nadzorowanie właściwego stanu oznakowania ewakuacyjnego i ochrony przeciwpożarowej, tablic informacyjnych i ostrzegawczych, podręcznego sprzętu ppoż. oraz właściwą gospodarkę kluczami do pomieszczeń i wyjść,
- niezwłocznie podejmować działania mające na celu usunięcie nieprawidłowości w stanie zabezpieczenia przeciwpożarowego i informować Kierownika o zagrożeniach,

7.4. Obowiązki osoby wykonującej zadania konserwatora:

- znać i przestrzegać przepisy przeciwpożarowe oraz postanowień niniejszej instrukcji,
- wykonywać swoje zadania w sposób zabezpieczający miejsce pracy przed pożarem,
- brać udział w szkoleniach przeciwpożarowych,
- niezwłocznie usuwać nieprawidłowości w stanie zabezpieczenia przeciwpożarowego i informować Kierownika o zagrożeniach,
- odłączenie wszelkich instalacji znajdujących się w obiekcie (prądowej itp.),
- w przypadku ewakuacji mienia odpowiedzialny jest za jego bezpieczeństwo,
- wykonywanie napraw i usuwanie usterek mogących spowodować pożar, utrudnić zwalczanie pożaru lub spowodować inne zagrożenie,
- nadzorowanie urządzeń będących na wyposażeniu obiektu, a także stanu oznakowania ewakuacyjnego i ochrony przeciwpożarowej, tablic informacyjnych i ostrzegawczych, podręcznego sprzętu ppoż. oraz właściwą gospodarkę kluczami do pomieszczeń i wyjść.

7.5. Obowiązki wszystkich pracowników niezależnie od zajmowanych stanowisk i wykonywanych funkcji:

- znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe w zakresie zapobiegania i zwalczania pożarów oraz ściśle je przestrzegać,
- znać potencjalne źródła zagrożenia pożarowego w obiekcie i przeciwdziałać przyczynom powstawania pożarów,
- utrzymywać porządek w pomieszczeniach tak, aby nie mógł powstać pożar,
- przestrzegać zasad „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”,
- uczestniczyć w szkoleniu z zakresu przestrzegania przepisów przeciwpożarowych,
- nie tarasować dostępu do sprzętu przeciwpożarowego, dróg ewakuacyjnych oraz dojazdu do obiektu,
- umiejętność posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym,
- znajomość zasad postępowania w przypadku powstania pożaru,
- znajomość sposobów alarmowania straży pożarnych i innych jednostek ratowniczych,
- brać udział w akcjach ratowniczych w przypadku powstania pożaru oraz wykonywać wszelkie w tym zakresie polecenia kierownika akcji.

7.6. Odpowiedzialność służbowa i karna za nieprzestrzeganie przepisów przeciwpożarowych

Za nieprzestrzeganie przez pracownika przepisów przeciwpożarowych stosuje się kary dyscyplinarne, przewidziane z art. 108 kodeksu pracy (za nieprzestrzeganie przez pracownika przepisów przeciwpożarowych pracodawca może stosować: karę upomnienia lub karę nagany, może również zastosować karę pieniężną).

Za wykroczenia w zakresie ochrony przeciwpożarowej określone w art. 82 kodeksu wykroczeń, mogą być nakładane mandaty karne lub wnioski kierowane do sądu, przez osoby uprawnione.

Kary za spowodowanie pożaru wynikające z kodeksu karnego:

Art. 163 § 1 „kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mienia w wielkich rozmiarach, mających postać pożaru podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10”,

§ 2 „jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od trzech miesięcy do lat 5”,

§ 3 „jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12”,

§ 4 „jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do lat 8”,

Art. 164 § 1 „kto sprowadza bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia określonego w art.163 § 1, podlega karze pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do lat 8”,

§ 2 „jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”.

8. Organizacja i zasady zaznajomienia pracowników z postanowieniami instrukcji oraz przepisami przeciwpożarowymi

Postanowienia ogólne

1. Ochrona przeciwpożarowa obiektu polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem.
2. Koordynację i nadzór nad całokształtem zagadnień ochrony ppoż. sprawuje wyznaczony Kierownik komórki organizacyjnej.
3. Instrukcja opracowana została na podstawie postanowień rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. Nr 109, poz.719).
4. Do zapoznania z treścią niniejszej Instrukcji wszystkich pracowników zobowiązany jest Kierownik komórki organizacyjnej. Pracownicy po zapoznaniu się z treścią Instrukcji i po odbyciu szkolenia ppoż. przez osoby uprawnione, podpisują „Oświadczenie” oraz listę pracowników.
5. **Postanowienia Instrukcji obowiązują także wszystkich pracowników firm i instytucji** (osób prawnych i fizycznych) prowadzących działalność na terenie oraz wszystkich osób przebywających na terenie obiektu.
6. W przypadku niejasności lub niedokładności postanowień zawartych w niniejszej Instrukcji należy rozstrzygać je w oparciu o postanowienia obowiązujących przepisów przeciwpożarowych.
7. **Aktualizowanie Instrukcji odbywa się raz na dwa lata.** Za systematyczne aktualizowanie Instrukcji (odpowiednia adnotacja z podpisem) odpowiedzialny jest Zarządca nieruchomości.

Podstawowe obowiązki pracowników w zakresie ochrony ppoż.

8. Każdy pracownik obowiązany jest przestrzegać przepisy ppoż., znać sygnały alarmu ewakuacyjnego oraz numer alarmowy telefonu straży pożarnej, umieć użyć podręczny sprzęt gaśniczy, jak również znać zasady gaszenia pożarów.
9. Za nieprzestrzeganie przez pracownika przepisów ppoż. mogą być stosowane następujące kary porządkowe określone w Kodeksie Pracy: upomnienie, nagana, kara pieniężna.
10. Obowiązkiem każdego pracownika, niezależnie od zajmowanego stanowiska w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest:

- nie zezwalać na przestawianie sprzętu ppoż., a także używać go niezgodnie z przeznaczeniem, dbać o stan zabezpieczenia ppoż. na zajmowanym stanowisku pracy,
- nie dopuszczać do zastawiania dróg i wyjść ewakuacyjnych,
- sprawdzać codziennie po zakończeniu pracy, czy urządzenia elektryczne zostały wyłączone oraz czy nie występują oznaki tlenia się lub palenia materiałów,
- wzmocnić nadzór w okresach remontów budynków (instalacji) w zakresie zachowania przez wykonawcę należytego porządku, drożności dróg ewakuacyjnych, prawidłowego używania ognia otwartego przez wykonawcę,
- znać miejsca lub pomieszczenia szczególnie zagrożone pożarowo, rozmieszczenia pomieszczeń szczególnie ważnych dla funkcjonowania obiektu, miejsca rozmieszczenia sprzętu ppoż., usytuowania głównych zaworów (wyłączników) wodnych, elektrycznych oraz gazowych,
- znać rodzaje urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic oraz umieć je obsłużyć,
- znać Instrukcję postępowania na wypadek powstania pożaru,
- znać Instrukcję alarmową w przypadku zgłoszenia o podłożeniu lub znalezieniu ładunku wybuchowego,
- znać organizację ewakuacji dla obiektu na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia,
- w przypadku powstania pożaru:
  - a) powiadomić Kierownika i wezwać straż pożarną (na polecenie Kierownika),
  - b) ogłaszać głosem alarm, podjąć działania gaszenia pożaru,
  - c) udzielać pomocy przy ewakuacji ludzi i mienia,
  - d) zabezpieczać wspólnie z Policją miejsce pożaru i ewentualne mienie,
- brać udział w szkoleniu ppoż. i szkoleniowych alarmach ewakuacyjnych.

Szkolenia przeciwpożarowe pracowników

11. Właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu ma obowiązek zapoznać pracowników z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej podczas organizowanych szkoleń. Szkolenie przeciwpożarowe można podzielić na dwa rodzaje:
- szkolenie wstępne – dla nowo przyjętych pracowników,
  - szkolenie okresowe – po okresie 12 miesięcy od daty zatrudnienia a następnie:
    - ✓ dla pracowników administracyjno-biurowych co 6 lat,

- ✓ dla pracowników fizycznych co 3 lata.
  - szkolenia okresowe pracowników powtarza się częściej niż 3 lub 5 lat jeżeli:
    - ✓ wprowadzone na stanowisku pracy urządzenia techniczne stwarzają szczególne zagrożenie pożarowe lub wybuchowe,
    - ✓ wprowadzono istotne zmiany w przeciwpożarowym zabezpieczeniu obiektu,
    - ✓ przeprowadzona kontrola stanu ochrony ppoż. wykaże niski poziom znajomości przepisów i zasad bezpieczeństwa ppoż. u pracowników.
  - po zakończonych szkoleniach pracownicy podpisują oświadczenie o odbytym szkoleniu (oświadczenia podpisywane są również przez prowadzącego szkolenie, składane są do akt osobowych pracowników).
12. Udział w szkoleniach w zakresie ochrony przeciwpożarowej jest obowiązkiem każdego pracownika.
13. Szkolenia okresowe prowadzić mogą jedynie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie zawodowe w zakresie ochrony przeciwpożarowej.
14. Miejsce i sposób przechowywania instrukcji bezpieczeństwa pożarowego powinno umożliwiać natychmiastowe wykorzystanie na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.

9. INFORMACJE KOŃCOWE

Z informacjami zawartymi w niniejszym opracowaniu należy zapoznać wszystkich pracowników w sposób przedstawiony w niniejszej „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”.

„Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” zostaje wprowadzona w życie Zarządzeniem Zarządcy obiektu z dniem jego podpisania.

„Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Osoba opracowująca lub aktualizująca „Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego” powinna posiadać aktualne uprawnienia do wykonywania tych czynności (kserokopia uprawnień w załączeniu).

„Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego” powinna się znajdować w miejscu dostępnym dla ekip ratowniczych.

Projekt Zarządzenia Zarządcy budynku administracyjno-biurowego w Wyrzysku, ul. Bydgoska 11

Zarządzenie nr ..... / .....

.....

z dn. ....

w sprawie: wprowadzenia w życie „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego”

na podstawie § 6 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 07 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. 2010 nr 109, poz. 719).

§ 1

Wprowadzam w życie „Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego” stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2

Zobowiązuję wszystkich pracowników obiektu do zapoznania się z jej treścią, oraz stałego nadzoru nad przestrzeganiem jej postanowień.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.